

Відгук
13.05.2024р.
Голова спеціалізованої
вченої ради ДФ 26.133.066
Докт. пед. наук, проф. Л.С. Хоружий

Голові разової спеціалізованої вченої ради
ДФ 26.133.066
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка
доктору педагогічних наук, професору,
завідувачу кафедри освітології та
психолого-педагогічних наук
Факультету педагогічної освіти
Людмилі ХОРУЖІЙ

ВІДГУК

офіційного опонента **Житеньової Наталі Василівни**, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри дизайну Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди на дисертацію **Тютюнник Анастасії Володимирівни «Методика візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти»**, подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

1. Актуальність дисертаційного дослідження.

В умовах цифрової трансформації й активного впровадження цифрових технологій у всі сфери життя актуальним питанням постає ефективне представлення результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти та все більше уваги приділяється забезпеченню і моніторингу якості вищої освіти. Необхідність візуалізації даних зумовлена зростаючою потребою в наочному та зрозумілому відображенні складних наборів показників і тенденцій у вигляді числових даних, графіків, діаграм та інших візуальних матеріалів. Посилення конкурентного середовища між вітчизняними закладами вищої освіти, а також необхідність утримання лідируючих позицій на міжнародній арені вимагають застосування прозорих та об'єктивних механізмів порівняння й ранжування викладацького складу для залучення висококваліфікованих фахівців.

Візуалізація результатів діяльності викладачів стає важливою частиною процесу оцінювання діяльності викладачів та сприяє підвищенню якості вищої освіти. Враховуючи окреслені аспекти, представлене дослідження Тютюнник Анастасії Володимирівни, присвячене питанням візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти є безперечно актуальним, своєчасним і перспективним.

2. Наукова новизна результатів дисертації (теоретичних та/або експериментальних).

Ознайомлення з текстом дисертації та змістом публікацій Тютюнник Анастасії Володимирівни з теми дослідження дозволяють зробити висновок про те, що отримані дисертанткою основні положення і результати дослідження, які визначають наукову новизну дисертації, сформульовані нею самостійно і віддзеркалюють особистий внесок дисертантки. Виконана робота є вагомим внеском у розуміння теоретико-методичних основ впровадження інструментів візуалізації для моніторингу, аналізу результатів діяльності викладачів з метою їх професійного зростання, саморозвитку та забезпечення якості вищої освіти.

3. Теоретичне і практичне значення результатів дисертації.

У теоретичному плані дисертація Тютюнник Анастасії Володимирівни полягає передусім в обґрунтуванні та визначенні змістового наповнення поняття «методичний супровід візуалізації результатів діяльності викладачів», як «багатокомпонентного процесу, який передбачає професійне зростання, саморозвиток, самооцінку викладачів, їх взаємодію шляхом визначення оптимальних засобів, форм, методів, що дозволяє створювати та використовувати візуалізації задля ефективного представлення результатів їх діяльності», який з урахуванням варіативності методичних практик візуалізації результатів діяльності викладачів у різних видах його діяльності (навчальна діяльність, наукова діяльність, міжнародна діяльність, методична робота, організаційній діяльність, соціально-гуманітарна діяльність, професійний

розвиток) є системоутворюючим складником методики, уточненні сутності поняття «візуалізація результатів діяльності», у систематизації типів й інструментів для візуалізації результатів діяльності викладачів ЗВО за їх ключовими напрямками діяльності, визначенню критеріїв та показників оцінювання ефективності візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що створено каталог інструментів, у якому представлений розподіл інструментів за такими групами як інструменти бізнес аналітики, бібліотеки інтерактивних діаграм, інфографіки для візуалізації результатів діяльності викладачів ЗВО за їх ключовими напрямками діяльності; обґрунтовано та впроваджено методичний супровід візуалізації результатів діяльності викладачів, в ході якого: сформовано колекцію плагінів у системі е-навчання для візуалізації результатів діяльності викладачів ЗВО; розроблено зразки визначених типів візуалізації результатів діяльності викладачів за ключовими напрямками та методичні рекомендації їх використання; розроблено діагностичний інструментарій для визначення ефективності методичного супроводу візуалізації результатів діяльності викладачів ЗВО; розроблено навчально-методичний відкритий комплекс «Візуалізація результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти»; розроблено програму підвищення кваліфікації для викладачів ЗВО «Візуалізація результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти».

4. Наукова обґрунтованість результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Презентовані в дисертації роботі наукові положення, теоретичні висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими, що підтверджено всебічним аналізом наукових праць з обраної проблеми, з'ясуванням рівня розробленості її у вітчизняному та зарубіжному науковому дискурсі, а також стратегією експериментальної роботи з перевірки ефективності методичного супроводу візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти. Отже, сформульовані в дисертації положення, висновки вважаємо належно

обґрунтованими. Фактів, що підтверджували б недостовірність поданої в дисертації інформації, не виявлено.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Тютюнник Анастасія Володимирівна на високому рівні розв'язала поставлені наукові завдання, обравши доцільні методи дослідження, що допомогло їй реалізувати чітко сформульовану мету дисертації. Представлений текст дисертації демонструє, що дисертантка опанувала методологією наукової діяльності, уміло застосовує її на практиці та оволоділа необхідними для рівня доктора філософії компетенціями.

6. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях.

Апробація отриманих результатів дослідження здійснювалася у процесі виступів та обговорень на науково-методичних, науково-практичних заходах різного рівня.

Основні теоретичні положення та отримані результати дослідження представлені у 14 наукових публікаціях, зокрема у 6-и публікаціях (4 у співавторстві) у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 2 статті (у співавторстві) у періодичному науковому виданні, проіндексованому у базі даних Web of Science Core Collection; 6-ти публікаціях, у яких додатково висвітлено результати дослідження.

7. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу.

Зміст дисертації Тютюнник Анастасії Володимирівни «Методика візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти» охоплює основні аспекти теми, відповідає меті та завданням дослідження.

Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, переліку умовних позначень і скорочень, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (283 найменування, з них 133 іноземними мовами), додатків. Структура й обсяг роботи відповідають вимогам дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та становить 258 сторінки, з них – 194 основного тексту. Ілюстративний матеріал подано у 10 таблицях та 67 рисунках.

Вступ містить актуальність теми дослідження, її зв'язок із нормативно-правовими документами в галузі вищої освіти та науково-педагогічними працями, сформульовано об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження, теоретико-методологічну базу, методи дослідження, наукову новизну і практичне значення роботи, особистий внесок автора, дані про апробацію результатів та публікації за темою дисертації.

У першому розділі «Теоретичні основи візуалізації діяльності викладачів закладів вищої освіти» розкрито теоретичні аспекти вивчення проблеми візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти, визначено сутність основного поняття «візуалізація результатів діяльності викладачів», розкрито український та зарубіжний досвід візуалізації результатів діяльності викладачів, виділено та систематизовано типи та інструменти візуалізації для представлення результатів діяльності викладачів ЗВО на локальному та інституційному рівнях.

У другому розділі «Обґрунтування і розроблення методичного супроводу візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти» визначено та обґрунтовано критерії та показники оцінювання візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти, визначено змістове наповнення поняття «методичний супровід візуалізації результатів діяльності викладачів», розроблено й описано структурно-логічну схему методичного супроводу візуалізації результатів діяльності викладачів.

У третьому розділі «Експериментальне дослідження ефективності методичного супроводу візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти» представлено основні етапи експериментального дослідження та

перевірку методичного супроводу візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти, висвітлено результати статистичного опрацювання даних, отриманих у ході виконання роботи.

Висновки до розділів і загальні висновки є логічними та впливають із проведеного дослідження, формуючи основні його результати та визначаючи їх значення для вдосконалення методики візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти.

8. Дотримання академічної доброчесності у дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Аналіз дисертації дозволяє констатувати, що Тютюнник Анастасія Володимирівна дотрималась вимог академічної доброчесності, в тексті не знайдено некоректного цитування та ознак академічного плагіату. Дисертанткою відповідним чином оформлені посилання на наукову літературу, аналітичні матеріали та нормативно-правові акти. Дисертація є оригінальним завершеним науковим дослідженням, що відповідає вимогам, які висуваються Міністерством освіти і науки України до оформлення дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Високо оцінюючи наукове та практичне значення результатів дисертації Тютюнник Анастасії Володимирівни, вважаємо за доцільне висловити такі зауваження, а саме:

1. У параграфі 1.2. «Феномен візуалізації: сутність, зміст, форми» авторка аналізує сутність понять «візуалізація», «візуалізація даних», «інфографіка», наводить різні точки зору, однак, на нашу думку, даний матеріал варто було б подати більш лаконічно і зручно для зіставлення, наприклад, у вигляді порівняльної таблиці або інфографіки.

2. Таблиця 1.2 «Цифрові інструменти для візуалізації даних» (стор. 83-87 дисертації) займає 3,5 аркуші, тому її доречно було б подати у додатках або представити у вигляді лаконічної інфографіки.

3. У параграфі 2.3. (рис. 2.6, стор. 128) автором було розроблену структурно-логічну схему методичного супроводу візуалізації результатів діяльності викладачів у ЗВО, дана схема являє собою п'ятиблочну модель, яка розроблена як на теоретичному рівні, так і на інформаційно-методичному рівнях, тому доцільним було б такий набір відобразити у науковій новизні дослідження.

4. У параграфі 2.3. (стор. 139-142) авторкою було представлено колекцію плагінів для візуалізації даних в системі е-навчання Moodle, які надають викладачам та здобувачам гнучкі інструменти для створення персоналізованих звітів, інтерактивних графіків, адаптивних тестів та персоналізованих інформаційних панелей. Варто було б детальніше описати застосування цих плагінів у освітній практиці.

5. На нашу думку, робота виграла б, якби у експерименті було додано, більш детальні результати тестування учасників експерименту щодо рівня цифрової компетентності системи розвитку цифрової компетентності викладачів відповідно Корпоративного стандарту цифрової компетентності викладачів Київського університету імені Бориса Грінченка. Це дозволило б більш переконливо довести ефективність та практичну значущість результатів дослідження.

Зазначені зауваження не є такими, що могли б знизити загалом високу оцінку проведеного дослідження і його висвітлення в дисертації та в публікаціях.

10. Загальний висновок про рівень набуття здобувачем теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей.

Тютюнник Анастасія Володимирівна на високому рівні оволоділа методологією наукової діяльності, набула теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. Здобувачка володіє матеріалом вільно.

11. Загальна оцінка дисертації і наукових публікацій щодо їхнього наукового рівня з урахуванням дотримання академічної доброчесності та щодо відповідності вимогам.

Дисертація «Методика візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти» є самостійною, завершеною, актуальною науковою працею, яка містить наукову новизну, теоретичне та практичне значення та відповідає обраній спеціальності. Аналіз дисертації та опублікованих здобувачкою наукових праць дає підстави для висновку, що дослідження Тютюнник Анастасії Володимирівни «Методика візуалізації результатів діяльності викладачів закладів вищої освіти» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 за №155/30023, а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент,

доктор педагогічних наук, професор,

професор кафедри дизайну

Харківського національного

педагогічного університету

імені Г.С. Сковороди

Наталія ЖИТЄНЬОВА

